

HUTCHINGS, KIMBERLY. GLOBÁLNA ETIKA : ÚVOD

HUTCHINGS, KIMBERLY. GLOBAL ETHICS : AN INTRODUCTION

Emília Stecíková

Katedra etiky a aplikovanej etiky FHV UMB v Banskej Bystrici

2.1.5 etika, 2. rok štúdia, denná forma štúdia

emilia.stecikova@umb.sk

Školiteľ: doc. PhDr. Vladimír Ďurčák, PhD. (Vladimir.Durcik@umb.sk)

Kľúčové slová

etika, aplikovaná etika, globalizácia, globálna etika

Key words

ethics, applied ethics, globalization, global ethics

Kimberly Hutchings je profesorkou medzinárodných vzťahov na London School of Economics and Political Science. Svoj výskum zameriava na medzinárodnú politickú teóriu vo vzťahu ku Kantovej a Hegelovej filozofii; medzinárodnú a globálnu etiku; feministickú filozofiu; politiku a násilie. Je autorkou viacerých významných prác, ako napríklad *International political theory: rethinking ethics in a global era* (London, 1999; *Medzinárodná politická teória: prehodnotenie etiky v globálnej ére*); *Hegel and feminist philosophy* (Oxford, 2003; *Hegel a feministická filozofia*); *Whose history?: Whose justice?* (London, 2007; *Aká história?: Aká spravodlivosť?*); *Time and world politics: thinking the present* (Manchester, 2008; *Čas a svetová politika: súčasné myslenie*); *Global Ethics: An Introduction* (Cambridge, 2010; *Globálna etika: Úvod*).

Kimberly Hutchings (2010, s. 9) vo svojej knihe *Globálna etika: Úvod* vysvetľuje termín „globálna etika“ ako „oblasť teoretického skúmania, ktorá sa zaoberá etickými otázkami a problémami vyplývajúcimi z globálneho prepojenia a vzájomnej závislosti svetovej populácie“. Z tohto dôvodu sa globálna etika zameriava na normy, ktoré by mali riadiť správanie individuí a kolektívov ako členov globálneho sveta a tieto normy vyhodnocuje. Autorka rozdelila knihu do ôsmich kapitol: I. *Čo je globálna etika?*; II. *Racionálne etické teórie*; III. *Alternatívy k racionálnym etickým teóriám*; IV. *Etika medzinárodnej pomoci a rozvoja*; V. *Globálna distributívna spravodlivosť*; VI. *Etika vojny*; VII. *Etika tvorby*

a udržania mieru; VIII. *Globálna etika v globálnom kontexte*.

Prvá kapitola *Čo je globálna etika?* je zameraná na základné podmienky globálnej etiky. K. Hutchings výstižne skúma diskusie o význame pojmov „globálny“ a „etika“; rozdiel medzi „etikou“ ako spôsobom filozofickej otázky a „etikou“ ako súborom hmotných princípov a hodnôt; vzťah medzi „etikou a morálkou“ a „etikou a politikou“. Cieľom bolo načrtnúť niektoré argumenty z určujúcich rozdielnych názorov na globálnu etiku.

V nasledujúcej kapitole *Racionálne etické teórie* sa K. Hutchings týmto argumentom venuje detailnejšie. Zároveň sa zameriava na racionálne etické teórie: utilitaristická etika, kontraktualizmus, deontologická etika a etika diskurzu, ktoré pomohli formovať diskusie o globálnej etike. V tretej kapitole *Alternatívy k racionálnym etickým teóriám* upriamuje pozornosť aj na etiku cnosti, feministickú etiku a postmodernú etiku. Zároveň zdôrazňuje, aby sa uvažovalo o predpokladoch ich vplyvu na morálne úsudky a konanie všeobecne. Vo štvrtej kapitole *Etika medzinárodnej pomoci a rozvoja* sa autorka zaoberá etikou medzinárodnej podpory a rozvoja. Humanitárna pomoc je určená na riešenie okamžitých a extrémnych situácií, ako je hlad alebo dôsledky prírodných či človekom spôsobených katastrof. Vývojová podpora je určená na riešenie pokračujúcej, systémovej chudoby.

Kapitola *Globálna distributívna spravodlivosť* je zameraná na etické diskusie o pomoci pri mimoriadnych udalostiach; etické otázky pri

ekologických obmedzeniach spolu s myšlienkou „trvalo udržateľného rozvoja“ a etické otázky rozdeľovania a prerozdeľovania globálneho bohatstva. Podľa K. Hutchings je dôležité zaoberať sa otázkou, či je redistribúcia svetového bohatstva otázkou charity alebo otázkou spravodlivosti. Hodnotí niektoré pokusy vytvoriť globálnu teóriu distributívnej spravodlivosti, ktorá by mohla poskytnúť meradlo, podľa ktorého by sa analyzovala nielen etika rozvojových projektov či humanitárna pomoc, ale aj spravodlivosť globálnych ekonomických opatrení vo všeobecnosti. K. Hutchings identifikuje päť etických otázok, ktoré sú základom diskusie o globálnej distributívnej spravodlivosti.

V kapitole *Etika vojny* K. Hutchings skúma niektoré etické argumenty a spôsoby týkajúce sa etiky vojny, ktoré boli použité na vývoj medzinárodných a globálnych konfliktov. Autorka sa sústredila na známy „exponent vojny“, ktorý formuje v podmienkach moderných etických perspektív a akcentov politického spoločenstva. V tejto kapitole sú predstavené tradičné teórie spravodlivej vojny ako komplex rôznych typov etického uvažovania.

Cieľom siedmej kapitoly *Etika tvorby a udržania mieru* je zmapovať diskusie o etike tvorby a udržania mieru. K. Hutchings tvrdí, že otázka právomoci etických nárokov je etickým problémom, ktorý je v centre globálnej etiky.

Posledná kapitola *Globálna etika v globálnom kontexte* je rozdelená do troch častí, v ktorých sa autorka zameriava na možnosti riešenia globálnych problémov z rôznych uhlov pohľadu. Diskusie o etických otázkach nastavujú dôležitý budúci program pre globálnu etiku, ktorá si vyžaduje väčšie zapojenie otázok kardinálnych cností, ale aj feministickej a postmodernej etiky.

Táto zaujímavá kniha vyvoláva množstvo kľúčových otázok okolo medzinárodného práva a etických systémov. *Global ethics: An Introduction* je inšpiratívna publikácia pre medzinárodnú politickú a etickú teóriu. Predstavuje najlepší spôsob, ako reagovať na etické dilemy, ktoré tvoria základ moderného medzinárodného poriadku. Najzaujímavejšie na knihe je, že čitateľa povzbudzuje k účasti na riešení etických diskusií. Následne prostredníctvom série otázok a prípadových

štúdií má možnosť vyhodnocovať etické dôsledky konkrétneho konania.

Každá kapitola obsahuje zaujímavé podnety pre ďalšie čítanie a zároveň poskytuje stručný komentár, čo je základnou myšlienkou nasledujúcej kapitoly. Za pozitívne považujeme záverečné zhrnutie, ktoré je súčasťou každej kapitoly a prostredníctvom ktorého si čitateľ utvrdí, zopakuje základné myšlienky, na ktorých je postavená daná kapitola. Prostredníctvom prípadových štúdií a reflexných cvičení si čitatelia rýchlejšie osvoja teoretické znalosti, ktoré nadobudli. Zámerom celej knihy je vystihnúť zložité myšlienky a otázky, ktoré tvoria predmet globálnej etiky. Študenti najviac ocenia záverečné referencie a informácie, v ktorých sú za každou kapitolou zhrnuté základné pojmy a súvislosti. Knihu môžeme považovať za pomôcku pre všetkých s rôznym stupňom vzdelania. Podľa nášho názoru bude najviac prospešná práve pre vedeckú spoločnosť, študentov etiky, práva, sociológie alebo politológie. Na konci jednotlivých kapitol sú uvedené podnety na ďalšie čítanie i kľúčové odkazy na najnovšie výskumy v príbuznom odbore. K. Hutchings si plne uvedomuje, že nie je možné v jednej knihe poskytnúť ucelený komplex všetkých výskumov globálnej etiky. Z tohto dôvodu uvádza ústredné vymedzenie, ktorému sa chce venovať. Globálna etika je v tejto knihe definovaná ako systematický prieskum:

- 1) rôznych dôvodov, ako ukotviť vážnosť morálnych tvrdení o globálnych otázkach (prečo);
- 2) rôznych podstatných odpovedí na mravné otázky o vojne a mieri, globálnom politickom hospodárstve, globálnom prostredí, rozdielnych názoroch na neprimerané hodnoty vznikajúce v podmienkach globalizácie (čo);
- 3) rôznych pohľadov na identitu a podstatu morálnych relevantných aktérov v globálnej sfére (kto);
- 4) rôznych praktických dôsledkov z vyššie uvedených na nároky a záväzky jednotlivcov a kolektívnych morálnych aktérov navzájom súvisiacich v podmienkach globalizácie (ako).

Uvedené body podmienok prečo, čo, kto a ako poukazujú na prepojenosť etických problémov

medzi vládami, jednotlivými organizáciami a globálnymi ekonomikami.

Význam knihy spočíva v ochote zmieriť tradičné etické paradigmy s aktuálnymi etickými dilemami vo svete. Autorka sa výraznejšie zaoberá problémom „globálneho“ v právnom kontexte a menšiu pozornosť venuje diskusiám o vzniku globalizácie a etickým problémom, napríklad vykorisťovaniu chudobnejších krajín hlavnými svetovými ekonomikami.

Globálna etika by mala byť akýmsi východiskovým bodom pre širšiu diskusiu

o úlohe súčasnej etiky. Kniha ponúka informatívny a analytický obraz, nabáda svojich čitateľov, aby rozmýšľali o tom, čo sa riešilo v predchádzajúcej kapitole. Úspech tejto knihy spočíva v otvorení zložitých etických diskusií v jazyku, ktorému čitateľ ľahko porozumie.

Literatúra

HUTCHINGS, Kimberly. 2010. *Global Ethics : An Introduction*. Cambridge : Polity Press, 2010. 244 pp. ISBN 978-0-7456-3681-8